

en conciërges. Deze ruimtes hadden een eigen trapverbinding met de schepenzaal, zodat gevangenen eenvoudig voor de schepenen konden worden gebracht. Een vergelijkbare verbinding bestond ook in het oude stadhuis. De beschrijving vermeldde voor de rechter zij- en achtervleugel opslagruimtes, de stadswisselbank, de *'bureaux pour les commis'*, waarschijnlijk voor de belastinggaarder, en de burgerwacht. In de achtervleugel gaven drie arcades toegang tot een terras langs het water. Voor de ruimtes aan de linkerzijde van deze vleugel noemde Bourdet geen functie, evenmin als voor de dertien kamers op de tweede verdieping.²⁷

De status van het project van Bourdet is niet duidelijk. Zijn plan noch de overige resultaten van het onderzoek naar de mogelijke locatie en de gemaakte ontwerpen werden in de vroedschap gepresenteerd. Het ambitieuze project had waarschijnlijk sterk te lijden onder de problemen die na 1765 bij de bouw van de Delftsepoort ontstonden. De fundering van die poort in de vaarweg van de Schie leverde grote moeilijkheden op. Dit was geen goed voorteken voor een vergelijkbaar bouwproject in de Blaakhaven dat ook nog van veel grotere schaal was. Enige voorzichtigheid leek gepast, waardoor het momentum voor de stadhuisbouw passeerde en het project beperkt bleef tot papieren ambities. De plannen kregen wel een nieuw leven toen in de jaren tachtig het stadsbestuur opnieuw nieuwbouw van het stadhuis overwoog. De Blaaklocatie kwam toen niet meer in aanmerking, maar de architectuurplannen werden waarschijnlijk wel aan de toenmalige architect Giovanni Giudici (1746-1819) overhandigd. Dit zou in ieder geval verklaren

waarom Bourdets *Analyse* bewaard bleef in de nalatenschap van deze architect.²⁸

Duur verkochte arbeid

In 1768 besprak het Rotterdamse stadsbestuur de mogelijke aanstelling van een 'architect' of 'ingenieur' als directeur van het stedelijke bouwbedrijf. De vroedschap wenste iemand aan het hoofd van haar bouwbedrijf die goed bekend was met alle eigenschappen van verschillende bouwmaterialen en die bekwaam was bestekken en berekeningen te maken, maar vooral iemand die was ingevoerd in de civiele architectuur (*architectura civilis*).²⁹ De stadsbouwmeester Ary van Aken (ca. 1702-1772) ontbeerde voldoende kennis om bouwwerken als de Delftsepoort of het stadhuis te ontwerpen. Bouwprojecten van Van Aken, zoals het weeshuis en het zakkendragershuis, werden vooral gekenmerkt door hun degelijkheid. Hun grandeur ontleenden zij eerder aan de eenvoud, de schaal en het grote aantal repeterende vensterassen dan aan een afgewogen architecturaal concept. Door het gebrek aan ontwerpend talent bij de eerste ambtenaar binnen het stedelijk bouwbedrijf was de stad voor belangrijke architectuuropdrachten (aangeduid als 'buytengewoon werk') te zeer afhankelijk van 'vreemden, die gewoon zijn hun arbeid altoos ten duursten aan de stad te verkopen'.³⁰ Dit was zeker het geval bij de Delftsepoort, waar het aantal externe deskundigen snel opliep. Al bij aanvang van dit project bleek de stadsbouwmeester niet in staat een goed bestek voor de nieuwe poort op te stellen. Bourdet maakte in 1763 een ontwerp voor de poort. Het ontwerp dat de vroedschap in 1765 selecteerde was echter van de hand van architect Pieter